

Van Alphen tot de Zieme

Polderbeleving van A tot Z

Eindrapportage

**Stichting Landschapsfonds
Alphen aan den Rijn e.o.**

19 januari 2026

Inhoud

1.	Aanleiding	3
2.	Geschiedenis	4
3.	Huidig gebruik	5
4.	Kansen	6
5.	Leaderproject	8
6.	Doelstelling	9
7.	Proces.....	10
8.	Inspraakrondes	13
9.	Uitkomsten.....	14
1.	Toegangspoorten Noord- en Zuideinder Polder	17
2.	Putmolen van de Molenviergang	17
3.	Waardeketen (kralenketting) Noord- en Zuideinderpolder.....	17
4.	Slingerkamppad en uitbreiding wandepadenstructuur	17
5.	Natuur en landschap: ecologische verbindingzones	18
6.	Renovatie as-schuur Aarlanderveen	18
7.	Educatie en voorlichting.....	19
10.	Gebiedsplatform	20

Bijlagen

21

• Deelproject 1	22
• Deelproject 2	24
• Deelproject 3	26
• Deelproject 4	28
• Deelproject 5	30
• Deelproject 6	32
• Deelproject 7	34

1. Aanleiding

Vanuit de werkgroep Vrienden van de Ziende, de Stichting Landschapsfonds Alphen aan den Rijn (SLA) en de gemeente Alphen aan den Rijn bestaat de wens de polders rondom Aarlanderveen aantrekkelijker te maken voor recreatie.

De voorgenomen verkeersbeperking voor gemotoriseerd verkeer aan de Zierendeweg en de aanleg van een voetgangers- en fietsbrug over het Aarkanaal (Raadsbrug) kunnen een positieve uitwerking hebben op de beleving van het gebied voor inwoners uit de regio. Ook is er vanuit Europa de wens om de leefbaarheid van het platteland te verbeteren. Daarvoor heeft de Europese Unie subsidie beschikbaar gesteld (Leader).

De te bouwen Raadsbrug die de stad Alphen aan den Rijn met het platteland gaat verbinden (© gemeente Alphen aan den Rijn)

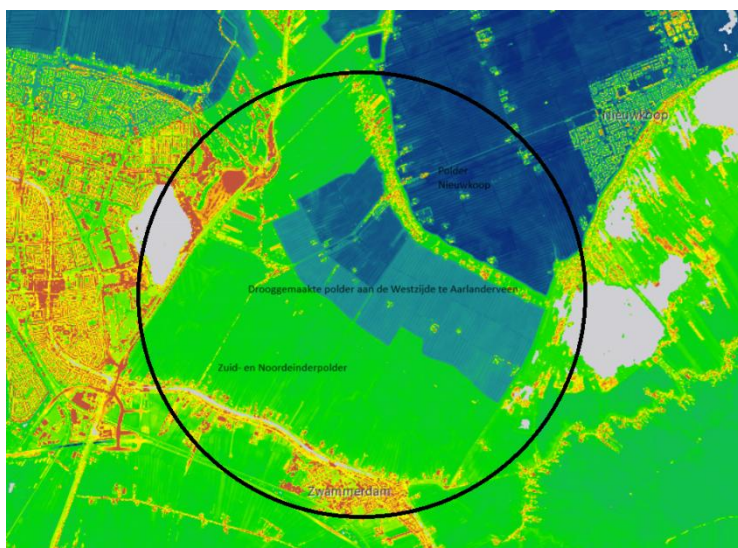

Plaatsaanduiding Raadsbrug - nieuwe voet/fietsbrug over Aarkanaal en aansluiting op gebied

2. Geschiedenis

Het dorp Aarlanderveen kent drie omliggende polders. De Zuid- en Noordeinderpolder, de Drooggemaakte polder aan de Westzijde te Aarlanderveen en de Polder Nieuwkoop.

De polders zijn kenmerkende veenweidepolders uit het Westelijk veenweidegebied. Het landschap van Nederland is grotendeels gevormd uit en op geologische afzettingen uit het Pleistoceen en het Holocene. Na de laatste ijstijd steeg de zeespiegel waardoor grote hoeveelheden zand afgezet werden op de kust en zogeheten strandwallen ontstonden. Het land achter de strandwallen raakte daardoor afgesloten van de invloed van de zee, en het watersysteem werd gevoed door zoet regen- en rivierwater. In deze omgeving ontstond het moerassige veengebied dat zich uitstrekt over de noordwestelijke laaglanden van Nederland (Noordhuis, 2010; Stouthamer et al., 2015). Deze veenontwikkeling ging het gehele Holocene gestaag door totdat in de elfde eeuw de mensen het veen begonnen te ontginnen om landbouw te gaan bedrijven. Het land werd ontwaterd door rechte sloten te creëren en deze af te laten wateren op nabij gelegen rivieren, zoals de Oude Rijn. In de loop van de middeleeuwen begon het veen in te klinken waarop de bewoners hun land probeerden droog te houden door het waterpeil te verlagen. Doorgaande inklinking en peilaanpassing konden echter niet voorkomen dat de landbouwbodem te nat werd voor akkerbouw waardoor men overging op grasland, als ruwvoer voor de veehouderij. Aan het begin van de 15e eeuw boden windmolens uitkomst waardoor het overtollige water actief naar de hoger gelegen boezem gepompt kon worden om voldoende ontwatering in de polder te realiseren om landbouw mogelijk te maken. Na de 17e eeuw steeg de vraag naar brandstof en begon men de bodem te ontginnen voor grootschalige turfwinning. De Nieuwkoopse Plassen zijn nog een overblijfsel van diepe petgaten waarbij de legakkers op den duur zijn weggeslagen door de windwerking en een grote plas is ontstaan.

Binnen de cirkel bevindt zich het onderzoeksgebied. De Zuid- en Noordeinderpolder (lichtgroen) is minder diep gelegen dan de Drooggemaakte polder aan de westzijde te Aarlanderveen (lichtblauw). De polders rondom de Putmolen zijn het diepst gelegen (donker blauw).

Bron: C Rijkswaterstaat

Alle polders rondom Aarlanderveen vallen onder het beheersgebied van Hoogheemraadschap van Rijnland. Daar worden de waterpeilen vastgesteld. De Zuid- en Noordeinderpolder ligt op gemiddeld -2 meter NAP. De Drooggemaakte polder aan de Westzijde te Aarlanderveen ligt op -4 tot -5.25 meter NAP en de Polder Nieuwkoop is de diepste polder, tussen de -5 en -6 meter NAP.

3. Huidig gebruik

De drie polders zijn momenteel nagenoeg volledig in gebruik als grasland ten behoeve van de veeteelt. Dit geeft de polders een open karakter, typisch voor het Groene Hart. De aanwezige Molenviergang markeert de polders, samen met molen De Morgenster en De Dikke Molen.

De Molenviergang is een echte blikvanger in de open polder (foto: Stef Strik)

De polders hebben momenteel een beperkte recreatieve waarde, voornamelijk vanwege het ontbreken van een duidelijk, uniform wandel- en fietsnetwerk en onvoldoende ontsluiting voor deze doelgroep. Maar er is ook te weinig bekendheid over de verschillende, al aanwezige voorzieningen en interessante locaties.

Ook op het gebied van 'rustpunten' of horeca is er een weinig gevarieerd aanbod.

Er is een Toeristisch Overstappunt (TOP) Zwammerdam, dat echter nodig aan een upgrade toe is en momenteel weinig gebruikt wordt. Ook aan de Achtermiddenweg is een route-informatiepunt waar slechts enkele parkeerplaatsen beschikbaar zijn. De grote parkeerplaats aan de Treinweg is wegens ongeregelde heden al jarenlang afgesloten.

4. Kansen

Kansen voor natuur en recreatie

Het ziet er naar uit dat het gebied meer rustige wandel- en fietsroutes gaat krijgen vanwege de verkeersbelemmerende maatregelen voor motorverkeer aan de Zierendeweg. Doorgaand verkeer wordt via de provinciale wegen geleid. Ook komt er een nieuwe fiets- en wandelbrug over het Aarkanaal, waardoor het betreffende poldergebied beter ontsloten wordt voor extensieve recreatievormen vooral vanuit de stedelijke omgeving van Alphen aan den Rijn.

Daarnaast werken overheden en natuurorganisaties aan het verbeteren van de ecologische hoofdverbinding tussen Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn, de Aarlanderveense Wetering. Deze wetering loopt als een natuurlijke ader door de polder en herbergt een grote biodiversiteit. De Nieuwkoopse icoonsoort de Visotter maakt hier soms al dankbaar gebruik van.

Om het gebied aantrekkelijker te maken voor wandelaars en fietsers kunnen er verschillende projecten worden opgepakt:

- Verbetering toegankelijkheid/parkeren (optimaliseren toegangspoorten);
- Informatieborden op interessante locaties (Nieuwkoopse Plassen, As-schuur Zwammerdam, Molenviergang);
- Routebordjes;
- Natuurbelevingspunten (wandelpad en vogelkijktoren Nieuwkoopse Plassen, uitkijkpunten over polders);
- Informatiemateriaal (folders, website).

Kansen voor cultuur en landschap

In en langs het beoogde gebied bevindt zich een aantal cultuurhistorische en landschappelijke elementen die in het oog springen of juist niet voldoende zichtbaar zijn. Bekend is de Aarlanderveense Molenviergang. De Molenviergang Aarlanderveen is uniek. Het is de enige nog werkende molengang in de wereld. Het overvloedige water vanuit de diepe polder van Aarlanderveen wordt stukje bij beetje de Oude Rijn in gemalen. Daar komen vaak alleen wieken en wind aan te pas én vier deskundige molenaars. Diverse fietsroutes door het Groene Hart komen in de buurt van de Molenviergang. Mooi om even af te stappen en van heel dichtbij de werking van de oer-Hollandse poldermolens te zien.

Maar ook de dorpskernen van Aarlanderveen en Zwammerdam hebben hun charme voor de recreant.

Een mooi cultuurhistorisch element dat onvoldoende zichtbaar is, is het asschuurtje aan de kruising Zuideinde/Zierendeweg. Helaas staan er louter een aantal muurtjes overeind van dit gebouwtje. De Asschuur had decennia lang een belangrijke functie voor het dorp Aarlanderveen, het was de plek waar vroeger de asman zijn emmers leegde.

Van essentieel belang is dat er verbinding wordt gelegd tussen de verschillende waarden van het gebied. De polder heeft diverse interessante locaties en voorzieningen met recreatieve waarde. Maar ook mooie landschappelijke-, natuur- en cultuurhistorische waarden, die met elkaar samenhang hebben. De oorspronkelijke inpoldering en vervolgens eeuwenoude landbouw heeft het gebied gevormd zoals het er nu uitziet. Een open landschap met weinig verstoring in de omgeving en met een diversiteit aan flora en fauna. De polder is een uniek en oorspronkelijk stuk Nederland, hoe men van water land heeft gemaakt.

Juist de verschillende waarden binnen de polders maken het interessant voor de bezoeker. Het geheel is meer dan de som der delen. Dat vergt samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen het poldergebied. Gebiedssamenwerking vraagt om organisatiekracht met oog voor mensen, belangen en een duidelijke sturing. Het is van belang om op gebiedsniveau coalities te vormen en deze te koppelen aan projecten in het gebied. Dus meer coördineren op samenhang en organiseren van gebiedsbrede financiële middelen, praktijkgericht onderzoek, kennisdeling en omgevingsmanagement.

5. Leaderproject

De kern van LEADER is dat de initiatieven bottom-up opkomen. LEADER-projecten versterken de lokale gemeenschap en het netwerk in plattelandsgebieden. Bewoners en ondernemers op het platteland hebben vaak heel goede ideeën over hoe hun gebied verder ontwikkeld kan worden. LEADER maakt het mogelijk dat dit soort ideeën van de grond kunnen komen. LEADER is een Europees subsidieprogramma dat dergelijke lokale initiatieven van inwoners, ondernemers en organisaties stimuleert en steunt. Bewoners en ondernemers zien welke kansen en uitdagingen er binnen een gebied zijn. Bijvoorbeeld kansen voor nieuwe economische activiteit. Of voor toerisme en recreatie. Kansen voor streekproducten en aandacht voor de lokale cultuur. Maar ook uitdagingen, zoals het versterken van de leefbaarheid. Of zorgen voor een duurzame leefomgeving. Er is heel veel mogelijk als men een gebied verder wil ontwikkelen. Zeker als de krachten worden gebundeld en er samen de schouders onder worden gezet.

De LEADER-werkwijze omvat een gestructureerde aanpak om lokale ontwikkelingsstrategieën te implementeren. Kernaspecten van de LEADER-aanpak zijn:

- **Lokale Actiegroepen (LAGs):** De basis van LEADER ligt bij Lokale Actiegroepen, samengesteld uit vertegenwoordigers van lokale overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en burgers. Deze LAGs zijn verantwoordelijk voor het identificeren van prioriteiten en het opstellen van een Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS).
- **Bottom-up besluitvorming:** LEADER bevordert bottom-up besluitvorming, waarbij de lokale gemeenschappen inspraak hebben in de beslissingen die hun regio beïnvloeden. Dit zorgt voor meer betrokkenheid en draagvlak voor de voorgestelde ontwikkelingsprojecten.
- **Multisectorale samenwerking:** LEADER moedigt multisectorale samenwerking aan door verschillende belanghebbenden bij elkaar te brengen. Dit kan leiden tot geïntegreerde en duurzame oplossingen voor regionale uitdagingen.
- **Financiële ondersteuning:** Door financiële steun te bieden aan lokale projecten, faciliteert LEADER de uitvoering van concrete acties die passen binnen de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS).

LEADER-subsidie werkt via cofinanciering: naast de EU dragen gemeenten, provincies of waterschappen bij. Maar er moet ook worden bijgedragen door de lokale groepen zelf. Dat kan met geld, maar bijvoorbeeld ook met menskracht.

Het project LEADER gebiedsontwikkeling Aarlanderveen is ingediend en gehonoreerd als 'proeftuinproject'. Dat wil zeggen dat er een haalbaarheidsstudie wordt uitgevoerd naar kansen en mogelijkheden in het gebied. Na dit project volgen de zogenoemde 'impactprojecten', waarbij de uitvoering plaatsvindt.

Op 11 november 2024 is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) een beschikking gegeven op de aanvraag van de Stichting Landschapsfonds Alphen aan den Rijn (SLA) om de gevraagde subsidie (€ 25.000) te verstrekken. De SLA is aanvrager, projectleider, penvoerder en organisator.

6. Doelstelling

Het veenweidegebied in de gemeente Alphen aan den Rijn, gelegen in de vierhoek Alphen-Nieuwkoop-Aarlanderveen en Zwammerdam, behoort tot de meest karakteristieke polderlandschappen in Het Groene Hart. Het gebied grenst aan de Nieuwkoopse plassen die vanwege hun bijzondere ecologische betekenis en rijke biodiversiteit de status bezitten van Natura-2000 gebied. Ook de Aarlanderveense polders hebben een hoge beschermwaardigheid. In het gebied leeft een grote diversiteit aan water- en weidevogels, waarvan de grutto wellicht het meest tot de verbeelding spreekt. Maar behalve de bijzondere flora en fauna geniet de polder ook bekendheid vanwege de unieke wijze waarop het waterpeil in de polder gereguleerd wordt, namelijk nog precies zoals dat 200 jaar geleden geschiedde. Daarmee is de Molenviergang wereldwijd enig in zijn soort.

Veel van wat de Aarlanderveense polders zo bijzonder maakt is nauwelijks bekend bij de meeste bewoners in de regio, laat staan daarbuiten. Het project 'van Alphen tot Zieme' beoogt **de belevingswaarde van de Aarlanderveense polders te vergroten**, opdat meer inwoners van Alphen aan den Rijn en de directe omgeving kennis kunnen nemen van wat deze polder zo bijzonder maakt. Hiermee zijn zowel de doelstelling van het project als de doelgroepen benoemd.

(Grootschalig) toerisme in dit kwetsbare gebied is niet gewenst, maar het gebied heeft veel te bieden aan sportieve recreanten (met name wandelaars) en inwoners uit de regio, die meer willen weten over de geschiedenis van onze polder en het grote belang van dit veenweidegebied voor flora, fauna en biodiversiteit. Kinderen en dan met name basisschoolleerlingen vormen een aparte doelgroep. Met een paar gerichte acties zijn de educatieve mogelijkheden van de polder voor kinderen in de hoogste groepen van de basisschool, aanzienlijk te vergroten.

Met het vergroten van de belevingswaarde van het poldergebied voor in eerste instantie de inwoners uit de regio Alphen en omgeving, creëert het project niet alleen een bijzondere attractie voor recreanten, gezinnen met kinderen en scholieren, maar draagt het ook bij aan een breder draagvlak voor de beschermwaardigheid van de Zuid- en Noordeinderpolder en de Drooggemaakte polder aan de Zuidwestzijde te aarlanderveen.

7. Proces

In dit Leaderproject was het proces gericht op het verbinden van belanghebbende partijen in een gebied waarbij een afweging wordt gemaakt van belangen, doelen en mogelijkheden in dat gebied. Op basis van deze afweging is het best mogelijke plan voor het gebied opgesteld.

Binnen de Stichting Landschapsfonds Alphen aan den Rijn is een projectteam opgezet om het Leaderproject Aarlanderveense polders te begeleiden.

Daarnaast is een kernteam geformeerd van sleutelfiguren uit het gebied vanuit alle aanwezige disciplines.

SLA	Sjaak van der Vlies (voorzitter/controller)
SLA	Stef Strik (projectleider)
SLA	Joost van Beek (secretaris)
Gemeente	Alexander Ditmer (recreatie en toerisme)
Gemeente	Heleen Steens (Aarlanderveen)
Cultuur	Bert Splinter
Natuur	Bertus de Lange (vogelwerkgroep)
Landbouw/recreatie	Jaap Verduin (De Vooruitgang)
Landbouw/recreatie	Sarie Burggraaf-de Wit (De Witte Gravin)
Molenviergang	Kees van Velzen
Zwammerdam	Eef Zwanenburg / Hans Molenaar
Aarlanderveen	Edith van der Spruit / Hanny Broere
Rijnland	Marlies Goldenberg
Vrienden van de Ziende	

Het kernteam is viermaal bijeen geweest:

20 februari 2025	instellen kerngroep, doelstellingen project, verwachtingen
9 april 2025	opstellen groslijst ideeën
18 juni 2025	bespreken en verder uitwerken haalbare ideeën
25 november 2025	bespreken eindrapportage, vervolgprojecten en gebiedsplatform

Er is een ***groslijst van ideeën*** opgesteld door alle leden van de kerngroep aan de hand van kaartmateriaal en inzichten die er al bestonden.

Oorspronkelijke groslijst:

- Opknappen en verbeteren Toeristisch overstappunt TOP-locatie Zwammerdam
- Realiseren TOP-locatie nieuwe fiets-/voetgangersbrug Aarkanaal
- Realiseren nieuwe TOP-locatie noordkant (Nieuwkoop)
- Uitbreiding fietspadennetwerk
- Uitbreiding wandelnetwerk
- Uitbreiding netwerk Laarzenpaden
- Wandelpad Natuurmonumenten Slingerlandpad
- Wandelpad naar Landje van Schouten
- Uitkijktoren Zinde/Aarlanderveense Wetering
- Vogelkijkscherp Slingerkamppad (Natuurmonumenten)
- Herstel asschuur Aarlanderveen
- Verbeteren ecologische hoofdstructuur Aarlanderveense wetering
- Bermen Achtermiddenweg ecologisch inrichten (kruiden)
- Oude streekverhalen zichtbaar maken voor bezoekers
- Herbestemming Putmolen (molen 4) bij project betrekken
- Herbestemming Valkendam (zorgboerderij) bij project betrekken
- Geschiedenis rampjaar 1672 zichtbaar maken
- Recreatief rustpunt bij boerderij De Vooruitgang realiseren
- Bezoek aan innovatieve en recreatieve boerderijen mogelijk maken
- Lokale uitvoering Aanvalsplan Grutto
- Oplaadpunten voor elektrische fietsen bij TOP
- Informatieborden bij toegangswegen/-paden
- Aandacht voor 'waterkruisingen'
- Waterpeilverhoging in de 'put van Aarlanderveen'
- Informatiebrochure recreatie en toerisme

20 februari 2025: Uitreiking Leader-plaquette door Mennie Gerritsen (Leader) aan Sjaak van der Vlies (voorzitter) en Stef Strik (projectleider)

8. Inspraakrondes

Er zijn verschillende bijeenkomsten geweest met belangenorganisaties, bewonersverenigingen en doelgroepen. Er zijn twee bewonersavonden georganiseerd.

2 april 2025	Agrarische natuurvereniging De Wetering Aarlanderveen
19 mei 2025	Belangenvereniging Aarlanderveen
20 mei 2025	Lunchbijeenkomst voor gehele agrarische sector
21 mei 2025	IVN Alphen aan den Rijn
7 juli 2025	Hoogheemraadschap van Rijnland
8 juli 2025	Gemeente Alphen aan den Rijn
15 juli 2025	NatuurMonumenten, Afdeling Nieuwkoop
5 augustus 2025	Vereniging Vrienden van Zegersloot
7 oktober 2025	Inloopavond 1 Aarlanderveen (Het Wapen van Aarlanderveen)
8 oktober 2025	Inloopavond 2 Alphen aan den Rijn en Zwammerdam (bezoekerscentrum De Veenweiden)
27 oktober 2025	Stichting Molenviergang Aarlanderveen

Inloopavond Aarlanderveen

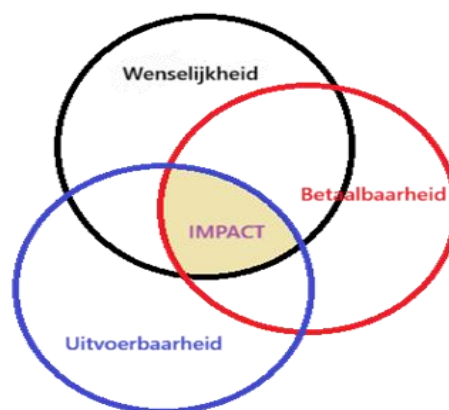
9. Uitkomsten

De consultatierondes met bewoners van Zwammerdam en Aarlanderveen en de direct belanghebbenden, hebben een scala aan ideeën opgeleverd.

Al snel werd duidelijk dat deze lijst te omvangrijk ging worden en dat er keuzen gemaakt moesten worden gemaakt.

Dit is gedaan aan de criteria

- Wenselijkheid
- Betaalbaarheid
- Realiseerbaarheid.

De uitvoerbaarheid en de wenselijkheid ervan zijn getoetst aan de doelstelling en de randvoorwaarden.

Die toetsing bracht een behulpzame focus aan en leidde tot uitgangspunten en tot de volgende nader uit te werken deelprojecten.

- Het huidige landschap tussen Alphen aan den Rijn en de Zieme bestaat uit Aarlanderveense polders die gekenmerkt worden door **openheid** en agrarische activiteiten (melkveehouderijen).
- Het landschap is gevormd door **agrarische activiteiten**, ontwatering, oude landschapselementen en hier en daar natuurontwikkeling.
- De **Molenviergang** van Aarlanderveen vormt een stevige drager van het gebied als het gaat om aantrekkingskracht voor recreatie en toerisme.
- Het realiseren van een **bezoekerscentrum** bij de Putmolen, dat tevens kan dienen als start en/of eindpunt van wandelingen in de polder. Het gaat hier niet om een horecavoorziening, anders dan een gelegenheid voor een kop koffie, thee, een drankje of een ijsje.
- Qua toegankelijkheid van het gebied moet er wel er het een en ander verbeterd worden. De **toegangspoorten** naar de polders behoeven aandacht, mede om te voorkomen dat teveel gemotoriseerd verkeer het gebied inrijdt. Het gaat om het verbeteren van de huidige TOP bij Zwammerdam en het realiseren van één of twee nieuwe ‘toegangspoorten’ aan de rand of net buiten het projectgebied. Het gaat hier om betrekkelijk kleine parkeervoorzieningen en zodanig ingericht dat ze geen afbreuk doen aan de beleefingswaarde van het gebied.
- Er is geen behoefte aan grootschalig (massa)toerisme. Het gebied leent zich voor extensieve **recreatieve doeleinden**. Lokale en regionale bezoekers zijn welkom,

maar ook dagjesmensen en langverblijvers die dit deel van het Groene Hart willen bezoeken.

- Vastgesteld is dat er al heel veel is aan kleinschalige recreatieve elementen in het gebied. Er is echter **geen verbondenheid** tussen de verschillende voorzieningen. De ‘parels’ zouden aaneen geregen moeten worden (parelketting) omdat meerdere, verschillende belevingspunten aantrekkelijker is voor een recreant om een gebied aan te doen. Een enkele voorziening heeft te weinig aantrekkingskracht.
- De routestructuur voor **fietzers en wandelaars** worden aantrekkelijker gemaakt. Enerzijds door de aanleg van de ‘Raadsbrug’ over het Aarkanaal en de verkeersbeperkende maatregelen voor gemotoriseerd verkeer aan de Zierendeweg, anderzijds door het verbeteren van de routing en uitbreiding van paden.
- In het gebied liggen kansen voor verbetering van de **biodiversiteit**. Vooral door het verbinden van gebieden door de versterking van ecologische verbindingzones, faunaoversteekplaatsen, bloembermen, etc.
- Het gebied kent een rijke **cultuurhistorie**. Veelal is dit niet zichtbaar voor de bezoeker. Met informatiepunten over de Molenviergang, de asschuur in Aarlanderveen, het Rampjaar 1672 van Zwammerdam, etc. kunnen bezoekers geïnformeerd worden over de historie. Het plaatsen van informatie- en routebordjes en het aanleggen van natuurbelevingspunten zoals een uitkijktoren kan de zichtbaarheid verbeterd worden. Die toren kan het best gerealiseerd worden aan de Zierendeweg op een plaats waar zowel uitgekeken kan worden over de Noord- en Zuideinderpolder als over de Nieuwkoopse Plassen.
- Het realiseren van een **educatieprogramma** gericht op kinderen, met name de leerlingen van de hoogste klassen van de basisscholen in de regio Alphen aan den Rijn en omgeving. Het educatieprogramma omvat een theoretische introductie in het bezoekerscentrum bij de Putmolen, een informatiepakketje over alles wat de Aarlanderveense polders zo bijzonder maakt en een water- en weidevogel speurtocht over een klein wandelparcours in de polder over overwegend al bestaande paden.

Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een selectie van zeven vervolgprojecten die nader zijn uitgewerkt (zie bijlagen).

Ook zijn alle projecten en alle reeds aanwezige elementen en voorzieningen in kaart gebracht in een zogenoemde ‘**overzicht plaquette**’ welke daarna kort toegelicht worden.

Overzicht plaquette deelprojecten en voorzieningen Noord- en Zuideindepolder

1. Toegangspoorten Noord- en Zuideinder Polder

Het realiseren van tenminste 2 herkenbare en aantrekkelijk entrees van het gebied nl één aan noordzijde (zijde Nieuwkoop) en een aan oostzijde (Zwammerdam/Bodegraven-Reeuwijk)). Desgewenst ook een westelijke (Alphen aan den Rijn) door samenwerking met st. Molenviergang. De toegangspoorten met parkeerfaciliteiten zorgen voor regulering van autoverkeer en bezoekers. Vanaf deze locatie wordt men geacht met de fiets of wandelend het gebied in te gaan. Dit geeft het gebied status en een herkenbare plek in de maatschappij maar ook vertrek- en aankomstpunten voor recreatief gebruik. In samenhang met de westelijke toegangspoort draagt het optimaal bij aan de vergroting recreatieve waarde en toegankelijkheid van het gebied.

2. Putmolen van de Molenviergang

Behoud en versterken cultureel erfgoed: de Molenviergang. Deze is naast de waterbeheerfunctie, een drager van het gebied met grote cultuurhistorische en ook recreatieve waarde.

Onderdeel van de viergang is de Putmolen. Het bestuur wil het terrein rondom herbestemmen. Er komt een informatiepunt bij. Deze molen staat op zichzelf maar is een belangrijk onderdeel van de kralenketting aan voorzieningen in het gebied (zie projectkaart 03 Waardenketen ('Kralenketting') Noord – en Zuideinderpolder). Deze locatie kan prima dienen als de westelijke toegangspoort en draagt daarmee optimaal bij aan de vergroting recreatieve waarde en toegankelijkheid van het gebied.

3. Waardeketen (kralenketting) Noord- en Zuideinderpolder

Het realiseren van gebiedsidentiteit en uniciteit door het samenhangend inzichtelijk maken van alle interessante locaties en voorzieningen met hun eigen karakter en identiteit. Tezamen vormen ze 'de ketting' in het gebied en zijn de leidraad voor haar bezoekers. Onderscheid per locatie is de beste verbinding en maakt het gebied aantrekkelijker. Het doel is het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de sociaal economische samenhang in het gebied en ontwikkeling van de individuele ondernemers. Daarmee wordt ook de recreatieve waarde versterkt en het gebied aantrekkelijker gemaakt voor de recreant.

4. Slingerkamppad en uitbreiding wandepadenstructuur

Een deel van de Zierendeweg attractief maken voor wandelaars en andere bezoekers die meer willen weten van het landschap, de polders en de natuur aan weerszijden van de Zierendeweg. Aan de Aarlanderveense kant de uitgeveende polders en droogmakerij en het veenweidegebied met weidevogels, aan de andere kant de Nieuwkoopse Plassen met de reigerkolonies en andere vogels. Dit kan gerealiseerd worden door over eigendom van Natuurmonumenten 'een Slingerkamppad' aan te leggen parallel aan de

Ziende weg. De mogelijkheid is er om daarbij een uitkijktoren en uitzichtbanken te realiseren.

Ook is er een initiatief ingebracht om rondom de 'Put van Aarlanderveen' een nieuwe wandelroute aan te leggen door het boerenland en over dijken. Deze optie wordt nader onderzocht.

Ingang Kerkpad vanaf Kortsteekterweg

5. Natuur en landschap: ecologische verbindingszones

Het realiseren van ecologische verbindingszones om verspreiding en verplaatsing van dieren, insecten, amfibieën, planten, bloemen mogelijk te maken en te stimuleren, teneinde de biodiversiteit in het gebied te verbeteren.

Specifiek onderzoek uit (laten) voeren naar de mogelijkheden voor een otterroute van Nieuwkoopse plassen naar het Aarkanaal en het Zegerslootgebied.

Het realiseren van kruidenrijke en kleurrijke bermen langs de Achtermiddenweg en hoe het beheer uitgevoerd kan worden.

6. Renovatie as-schuur Aarlanderveen

Zichtbaar maken van de voormalige as-schuur en de restanten zo mogelijk deels te renoveren. En te zorgen voor een adequaat onderhoud. Vervolgens informatie hieraan te koppelen die het verhaal vertelt van deze locatie en daarmee het cultuurhistorisch erfgoed levend maken.

7. Educatie en voorlichting

Ook om de natuur veilig te stellen voor volgende generaties, is het belangrijk dat kinderen zich verbonden voelen met de natuur en daardoor de natuur de moeite van het beschermen waard vinden. Zij zijn immers de toekomstige natuurbeschermers, beleidsmakers, boeren, burgers en bouwers. Met spannende en avontuurlijke activiteiten kinderen de natuur laten zien, hun hart raken en hun nieuwsgierigheid en verwondering opwekken. Nu verwondering en nieuwsgierigheid zaaien, straks respect en betrokkenheid oogsten.

Om die activiteiten op te zetten wordt er een educatieprogramma voor kinderen opgesteld over hetgeen te zien is in de Aarlanderveense polders.

10. Gebiedsplatform

Om deze zeven impactprojecten tot uitvoering te brengen wordt per project een projecteigenaar c.q. ‘kartrekker’ benoemd.

Om de voortgang van de uitvoering te bewaren en de verbinding tussen de projecten in het oog te houden wordt een gebiedsplatform opgericht, voorgezeten door een onafhankelijke persoon die bekend is met het gebied. Het gebiedsplatform dient een formele status krijgen in de vorm van een rechtspersoon (stichting, vereniging of coöperatie).

Inmiddels zijn alle direct betrokken partijen benaderd en bereid gevonden om zitting te hebben in het gebiedsplatform. Hiermee wordt de basis gelegd voor een succesvolle invulling en realisatie van de 7 deelprojecten. De overtuiging is ontstaan dat het realiseren van deze projecten positief gaan bijdragen in de ontwikkeling en recreatieve toegankelijkheid van dit unieke poldergebied.

Hiertoe zal aan het einde van dit Leaderproject een intentieovereenkomst ondertekend worden door de meest betrokken partijen.

BIJLAGEN

- 1. Toegangspoorten Noord- en Zuideinder Polder**
- 2. Putmolen van de Molenviergang**
- 3. Waardeketen (kralenketting) Noord- en Zuideinderpolder**
- 4. Slingerkamppad en uitbreiding wandelpadenstructuur**
- 5. Natuur en landschap: ecologische verbindingzones**
- 6. Renovatie as-schuur Aarlanderveen**
- 7. Natuureducatie en voorlichting**

Toegangspoorten Noord- en Zuideinder Polder

Eigenaar deelproject: Gemeente Alphen aan den Rijn

Beschrijving

- Huidige toegangspoort¹ Zwammerdam is onaantrekkelijk en wordt soms voor andere doeleinden gebruikt.
- Entree locatie Alphen Treinweg is afgesloten vanwege “het onveilige gevoel”.
- Entree locatie zijde Nieuwkoop is er nu niet. Dus geen ruimte voor parkeren aan noordzijde gebied (Nieuwkoop). Mogelijk entree te koppelen aan restaurant Bregje of Taart en tuin.

Doelstelling

Het realiseren van tenminste 2 herkenbare en aantrekkelijk entrees van het gebied nl één aan noordzijde (zijde Nieuwkoop) en een aan oostzijde (Zwammerdam/Bodegraven-Reeuwijk)). Desgewenst ook een westelijke (Alphen aan den Rijn) door samenwerking met st. Molenviergang. De toegangspoorten met parkeerfaciliteiten zorgen voor regulering van autoverkeer en bezoekers. Vanaf deze locatie wordt men geacht met de fiets of wandelend het gebied in te gaan. Dit geeft het gebied status en een herkenbare plek in de maatschappij maar ook vertrek- en aankomstpunten voor recreatief gebruik. In samenhang met de westelijke toegangspoort draagt het optimaal bij aan de vergroting recreatieve waarde en toegankelijkheid van het gebied.

Uitgangspunten

- ✓ Bereidheid samenwerking gemeenten Nieuwkoop en Bodegraven-Reeuwijk om bij te dragen aan financiering en uitvoering toegangspoorten
- ✓ Koppelen entrees aan horeca geeft een win-win situatie en herkenbare plekken waar het beheer beter geborgd is en waar ook een informatiepunt gevestigd kan worden.
- ✓ Door st. M4G realiseren van uitbreiding parkeerterrein wat tevens als toegangspoort kan dienen. Er komt al een informatiepunt gekoppeld aan de Putmolen en naar verwachting lichte horeca.

Project activiteiten

- Keuze maken voor toegangspoorten Noordzijde en vervolgens een inrichtingsplan incl. financiering maken
- Toegangspoort Oostzijde (Zwammerdam), plan voor upgraden terrein en zo mogelijk verbinding leggen met horeca in buurt (bijv. Café 't Bochie in Zwammerdam en/of de Witte Gravin)
- Voor westelijke toegangspoort samenwerking aangaan met M4G (projecteigenaar) en molenaar Putmolen.
- Uitvoeringsplannen incl. vergunningen opstellen en in vergunning procedure brengen.
- Realisatie

Begroting

Locatie	Budget (€)	uren
Oostelijke poort (Zwammerdam) – upgraden	50.000	Gemeente Alphen 200 uren (20%)
Noordelijke poort (Nieuwkoop), koppelen aan bestaande locatie	30.000	Gemeente Alphen 200 uren (20%)

Product

Tenminste 2 toegangspoorten

Ideeën uit proeftuinproject voor entree Zwammerdam (kan als basis dienen voor entree noordzijde)

¹ Het woord TOP is eerder gebruikt

- Herbestrating terrein met vakverdeling voor 20/25 personen auto's (toeristenverkeer);
- Parkeerruimte in 2-en delen (één deel voor vrachtwagens en diverse containers);
- Afscheiding maken m.b.v. trottoirbanden (perk aanleggen met struiken) + doorgang;
- Terrein beter verlichten (ook voor de veiligheid), drie extra lantaarnpalen aanbrengen;
- Toiletvoorziening met waterpunt en afvalbakken;
- Energieaansluitpunten om elektrische auto's en fiets accu's op te laden
- Picknick banken;
- Fietsenstalling/rek;
- Camara bewaking mogelijk in combinatie te realiseren met huidige brugcamera
- Aankleding terrein w.o. terrein aanplant (bomen snoeien?);
- Duidelijke TOP verwijzingsborden in de omgeving van ons dorp;
- Bebording > groot informatiebord/wegwijzer > (welke recreatie is in omgeving te vinden).

Financiering (inschatting)

Partij	Budget (€)	Opmerkingen
Gemeente Alphen aan den Rijn - Cultuurhistorie	50.000	
Gemeente Nieuwkoop – Openbare ruimte	20.000	
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	10.000	
Leader -subsidie Impact project	--	Geen subsidie mogelijkheid
Totaal financieringsbehoefte	80.000	

Eigenaar deelproject: Bestuur St. Molenviergang

Beschrijving

Het Putmolen terrein als diepst gelegen molen van de Molenviergang (afgekort M4G) krijgt een herbestemming. Het agrarische gebruik van de vorige molenaar vervalt. De molen heeft onlangs een nieuwe molenaar gekregen die tevens het gastheer/-vrouwschap wordt voor bezoekers aan de Molenviergang. Hiertoe wordt bij de molen kleinschalige nieuwbouw gepleegd met een kapschuur die als infocentrum gaat fungeren met optioneel kleine horeca. Daarnaast vinden enige andere aanpassingen aan de terreinindeling van de molenomgeving plaats.

Tegenover de Putmolen ligt een klein parkeerterrein. Met enige inspanning en door samenwerking kan dit worden vergroot/getransformeerd tot een parkeerterrein behorend bij de westelijke toegangspoort voor het gehele gebied. Dit vraagt een goede afstemming en samenwerking met de gemeente Alphen aan den Rijn. Het is dan integraal onderdeel van het terrein rondom de Putmolen en krijgt daarmee een belangrijk rol in de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het gebied.

Bijzonderheden M4G :

- De M4G is cultureel erfgoed en functioneert nog als enigste ter wereld.
- Een waterviaduct als bijzonder technisch hoogstandje in Nederland tussen molen 3 en molen 4; er ligt een wandelroute (laarzen pad) langs.
- Putmolen met informatiepunt in nieuwe kapschuur. Gaat voorlichting over gehele M4G verzorgen wellicht vanuit de samenwerking uit te breiden met digitale informatie over het hele gebied.
- De M4G is een regionale, recreatieve trekpleister.

Doelstelling

Behoud en versterken cultureel erfgoed; de M4G. Deze is naast de waterbeheerfunctie, een drager van het gebied met grote cultuurhistorische en ook recreatieve waarde. Onderdeel van de M4G is de Putmolen. Het bestuur wil het terrein rondom herbestemmen. Er komt een informatiepunt bij. Deze molen staat op zichzelf maar is een belangrijk onderdeel van de kralenketting aan voorzieningen in het gebied (zie projectkaart 03 Waardenketen ('Kralenketting') Zuid- en Noordeindepolder. Deze locatie kan prima dienen als de westelijke toegangspoort en draagt daarmee optimaal bij aan de vergroting recreatieve waarde en toegankelijkheid van het gebied.

Uitgangspunten

- Het conceptplan voor de herinrichting van terrein rondom de Putmolen is klaar, voor de parkeervoorziening zal nog een plan komen.
- Molenaar en gastvrouw/-heer voor de Putmolen is aanwezig en wil de infofunctie invullen.
- Vergunningen om locatie kapschuur bij Putmolen te realiseren zijn in procedure.

Projectactiviteiten

- Plan Putmolen molenviergang uitwerken incl. parkeervoorziening toegangspoort (west) en presenteren.
- Afstemming met gemeente voor andere toegangspoorten (oost en noord) gebied.
- Verkrijgen financiering (budgetten en subsidies).
- Realiseren kapschuur met informatiecentrum bij Putmolen.
- Opening infocentrum.

Begroting				
Omschrijving		Budget (€)	Uren	
• Uitvoeren plan terrein direct om Putmolen		250k-300k	250	
• Verkrijgen aanvullende gronden en uitvoeren plan parkeerterrein		30-50k	150	
Product				
✓ Een Putmolen waarvan bijgebouwen en terrein (een nieuwe kapschuur) inclusief parkeergelegenheid bijdragen aan de recreatieve waarde en aantrekkingskracht van de polder.				
Ideeën				
Uitdragen kennis over de werkende molenviergang en het watersysteem in de polder, Relatie met agrariërs over het 'verhaal' van de streek (boerenfamilie verhalen, ontvening van de polder, enz.). Onderdeel van de waardeketen in het gebied 'kralenketting'.				

Financiering (inschatting)

Partij	Budget (€)	Opmerkingen
St. Molenviergang eigen middelen	50.000	Incl. projectbegeleiding
Gemeente Alphen aan den Rijn - Cultuurhistorie	90.000	
Gemeente Alphen aan den Rijn – Openbare ruimte	40.000	
Hoogheemraadschap Rijnland	50.000	
Overige subsidies	15.000	Diverse lokale subsidieverstrekkers
Leader -subsidie Impact project	125.000	40% subsidie mogelijk (max)
Totaal financieringsbehoefte	350.000	

Eigenaar deelproject: Ondernemers in het gebied, penvoerder eigenaar De Witte Gravin

Beschrijving

In het gebied zijn diverse locaties die interessant zijn voor de inwoners en de recreatieve bezoekers. Door deze samenhangend inzichtelijk te maken, maar ook de identiteit van de locatie/voorziening herkenbaar en uniek te laten/houden, creëer je diversiteit en daardoor aantrekkelijkheid. We noemen deze locaties de kralen van de ketting en bepalen tezamen de totale waarde van het gebied en vormen daarmee een waardeketen. In de beeldspraak: maak van de waarden/kralen een ketting. Waarmee je kunt stralen met de waarden in deze polder.

Allereerst de polder op de kaart zetten met de toegangspoorten, de komende Aarkanaal brug en huidige opvallende punten zoals de kerken en daar aan toevoegen:

Horeca/recreatie: TaarTenTuin, De Witte Gravin, Valkendam, recreatie boerderij De Vooruitgang (Verduijn).

Boerenbedrijven die hun bedrijf willen openstellen voor bezoekers (op gezette tijden natuurlijk).

Rustpunten met informatievoorziening: Asschuur, M4G en infopunt Putmolen, uitkijktoren de Ziende, etc.

Wellicht ook vermelden verblijfslocaties in de directe omgeving; Hoeve B&B Molenweide, Windmills cottage, Lake inn, Chestnut farm. Of bijzonderheden in de buurt zoals Archeon, Museum Romeinse schepen in Zwammerdam.

Daarnaast zijn er de verhalen uit het gebied over historische gebeurtenissen, familieverhalen, de ontwikkeling van het gebied, de ontwikkeling van de polder, enz. Er zijn diverse ideeën voortkomend uit proeftuinproject geopperd.

Wellicht koppelen aan reeds bestaande verhalen als de Franse invasie van 1672 waarbij Zwammerdam werd platgebrand en een groot aantal inwoners omkwam.

Doelstelling

Het realiseren van gebiedsidentiteit en uniciteit door het samenhangend inzichtelijk maken van alle interessante locaties en voorzieningen met hun eigen karakter en identiteit. Tezamen vormen ze 'de keten' in het gebied en zijn de leidraad voor haar bezoekers. Onderscheid per locatie is de beste verbinding en maakt het gebied aantrekkelijker. Het doel is het verbeteren van de sociaal economische samenhang in het gebied en ontwikkeling van de individuele ondernemers. Daarmee wordt ook de recreatieve waarde versterkt en het gebied aantrekkelijker gemaakt voor de recreant.

Uitgangspunten

- Er is voldoende diversiteit en vervolgens draagvlak onder de deelnemers om hier een gezamenlijk project van te maken. Dit te doen door zelf te investeren in de eigen locatie en daarmee de kwaliteit en uniciteit te versterken en onderdeel te zijn van de keten.
- Bereidheid om samen te investeren in een gebiedskaart (inclusief een QR-code per locatie met informatie en wat te doen en te beleven) en het beheer daarvan.
- Overlap met kaart en info van Struinen en Vorsen voorkomen.

Projectactiviteiten

- In kaart brengen van de diverse locaties en voorzieningen met hun typering en uniciteit voor het gebied; o.a. De witte Gravin, Glamping Taart en Tuin, Zorgboerderij Valkendam, Recreatieboerderij Verduijn, De Putmolen (M4G), Waterkruispunt in de polder, Cafe het Bochie, Cafe-restaurant Het oude Rechthuis, de As-schuur, Cafe-restaurant Bregje, Diverse B&B's, Aanlandingspunt 1672 Franse invasie.
- Iedere ondernemer levert informatie over zijn/haar locatie met de unieke waarden daarvan.
- Ophalen gebiedseigen verhalen over de historische, agrarische en culturele ontwikkeling van het gebied.
- Analooog en digitaal kaartbeeld ontwikkelen en deze op een website, b.v. van de gemeente (te vinden via QR codes op locaties) en posters zetten bij interessante punten (fase 1).

- Bij voldoende draagvlak onderzoek doen een gebieds-app te maken waar alles te vinden is. (fase 2)

Begroting fase 1

Omschrijving	Budget (€) incl. uren	Uren
• Kaarten met overzicht met locaties en voorzieningen incl. opslag en verspreiding en digitale opname in website. In totaal 6 – 10 locaties in gebied.	€ 30.000	160
• Ophalen en redigeren informatie per locatie en gebiedsverhalen.	€ 6.000	120
• Maken van het samenhangende verhaal van de waardeketen (Kralenketting)	€ 4.000	80
• Investeren in eigen locatie (representativiteit en aankleding)	€ 40.000	200
Begroting fase 2		
• Ontwikkelen gebieds-app en promoten via diverse kanalen	€ 30.000	100
Producten		
✓ Analoog en digitaal kaartbeeld gebied met locaties		
✓ Informatiekaart per locatie		
✓ Gebiedsverhalen		
✓ Samenhangend verhaal waardenketen		
✓ Informatie verwerkt in website		
✓ Gebiedsapp (optioneel)		

Financiering (inschatting)

Partij	Budget (€)	Opmerkingen
Ondernemers in het gebied en onderdeel van de waardenketen, investering en inzet	40.000	Ca. 10 partijen en ieder 48 uur eigen inzet en investering in representativiteit (4k per partij)
Gemeente Alphen aan den Rijn - Cultuurhistorie	10.000	
PRET - promotiegebied	5.000	
Streekfonds RABO bank	15.000	
Leader -subsidie Impact project	40.000	40% subsidie mogelijk
Totaal financieringsbehoefte	110.000	

**Eigenaar deelproject: Slingerkamppad en uitkijktoren: Natuurmonumenten (i.s.m. SLA),
overige boerenlandpaden: SLA**

Beschrijving

1. Een deel van de Zierendeweg attractief maken voor wandelaars en andere bezoekers die meer willen weten van het landschap, de polders en de natuur aan weerszijden van de Zierendeweg. Aan de Aarlanderveense kant de uitgeveende polders en droogmakerij en het veenweidegebied met weidevogels, aan de andere kant de Nieuwkoopse Plassen met de reigerkolonies en andere vogels. Dit kan gerealiseerd worden door over eigendom van Natuurmonumenten 'een Slingerkamppad' aan te leggen parallel aan de Ziende weg. De mogelijkheid is er om daarbij een uitkijktoren en wellicht vogelkijkschermen te realiseren(zie de kaart). Locatie Taart en Tuin ligt t.o. het Slingerkamppad en zorgt voor rustpunt.
2. Er zijn vanuit de Belangenvereniging Aarlanderveen mogelijkheden geopperd om In het westen van het gebied een wandelroute te maken die deels aan sluit op een bestaande route langs de schoutenvaart. Dat zou een groen wandelommetje aan die zijde van Aarlanderveen betekenen . Ook het uitbreiden van het pad van Wingelaar (noord oostzijde gebied) naar Nieuwkoop over de Hoge Dijk is genoemd. In overleg met de betrokken landeigenaren zou dit gerealiseerd moeten worden.

Doelstelling

- ✓ Ad 1: Polderlandschap en natuur Nieuwkoopse Plassen in beeld brengen met pad door natuurstrook versterken met natuur en landschap gerelateerde activiteiten. Door realiseren uitzichttoren en vogelkijkschermen wordt de natuurbeleving versterkt.
- ✓ Ad 2: Meer beleving van de polder te geven voor inwoners van Aarlanderveen en haar bezoekers met een groen wandelommetje aldaar.

Uitgangspunten

- Medewerking van vereniging Natuurmonumenten, die wil optreden als eigenaar voor dit project.
- Bereidheid (onder voorwaarden) van landeigenaren (agrariërs) om laarzenpaden over hun land te realiseren.
- Medewerking van SLA en ondersteuning bij realisatie uitkijktoren en vogelkijkschermen.

Activiteiten

- Inrichtingsplan Slingerkamppad, incl. plan uitkijktoren en vogelkijkschermen, maken;
- Agrariërs/eigenaren benaderen t.b.v. laarzenaden
- Technisch plan opstellen voor voorzieningen en informatievoorziening en opstellen eventuele contracten
- Uitvoeren plannen (realisatie)

Begroting

Omschrijving	Budget	Uren
• Realiseren Slingerkamppad met voorzieningen	€ 25.000	100
• Realiseren uitkijktoren en vogelkijkbanken	€ 40.000	140
• Realiseren nieuwe wandel/laarzenpaden (o.a. rondom Putmolen)	€ 10.000	40

Producten

- ✓ Slingerkamppad en laarzenpaden
- ✓ Vogelkijkbanken en uitkijktoren

Plankaart duiding Slingerkamppad en uitkijktplateau

Financiering (inschatting)

Partij	Budget (€)	Opmerkingen
Natuurmonumenten t.b.v. Slingerkamppad en Projecteigenaar	20.000	10 partijen en ieder 48 uur eigen inzet en investering in representativiteit
Gemeente Alphen aan den Rijn - natuureducatie	5.000	Bijdrage aan realisatie
PRET - promotiegebied	5.000	
SLA t.b.v. laarzenpaden en uitkijktoren	15.000	Budget t.b.v. toren en arbeid
Leader -subsidie Impactproject	30.000	40% subsidie mogelijk
Totaal financieringsbehoefte	75.000	

Eigenaar deelproject: ANV de Wetering (i.s.m. SLA)

Beschrijving

Dieren en planten verplaatsen zich via verbindingzones. Dat kan over land en door het water. Het gebied bevat twee “natuurlijke” hoofdstructuren van oost naar west: de Achtermiddenweg en de Grote Wetering. (Zie de kaart)

1. De Grote wetering kan met haar natuurlijke oevers een veilige mogelijkheid aan de otter bieden om van Nieuwkoop naar Aarkanaal en Zegersloot v.v. te komen.
2. Met het inzaaien met kruiden van de bermen van de Achtermiddenweg (deels of geheel) kunnen insecten (vlinders) zich verspreiden. Ook landschappelijk worden deze wegen aantrekkelijker voor fietsers en wandelaars: er komt kleur in het landschap.

Doelstelling

Het realiseren van ecologische verbindingzones om verspreiding en verplaatsing van dieren, insecten, amfibieën, planten, bloemen mogelijk te maken en te stimuleren, teneinde de biodiversiteit in het gebied te verbeteren.

Specifiek onderzoeken mogelijkheden voor een Otterroute van Nieuwkoopse plassen naar het Aarkanaal
Specifiek het realiseren kruidenrijke en kleurrijke bermen Achtermiddenweg en hoe het beheer uitgevoerd kan worden

Uitgangspunten

- Geen schade / overlast naar derden
- Eigenaren bermen Achtermiddenweg werken mee
- Namens alle betrokken landeigenaren (agrariërs) een penvoerder, b.v. de ANV de Wetering

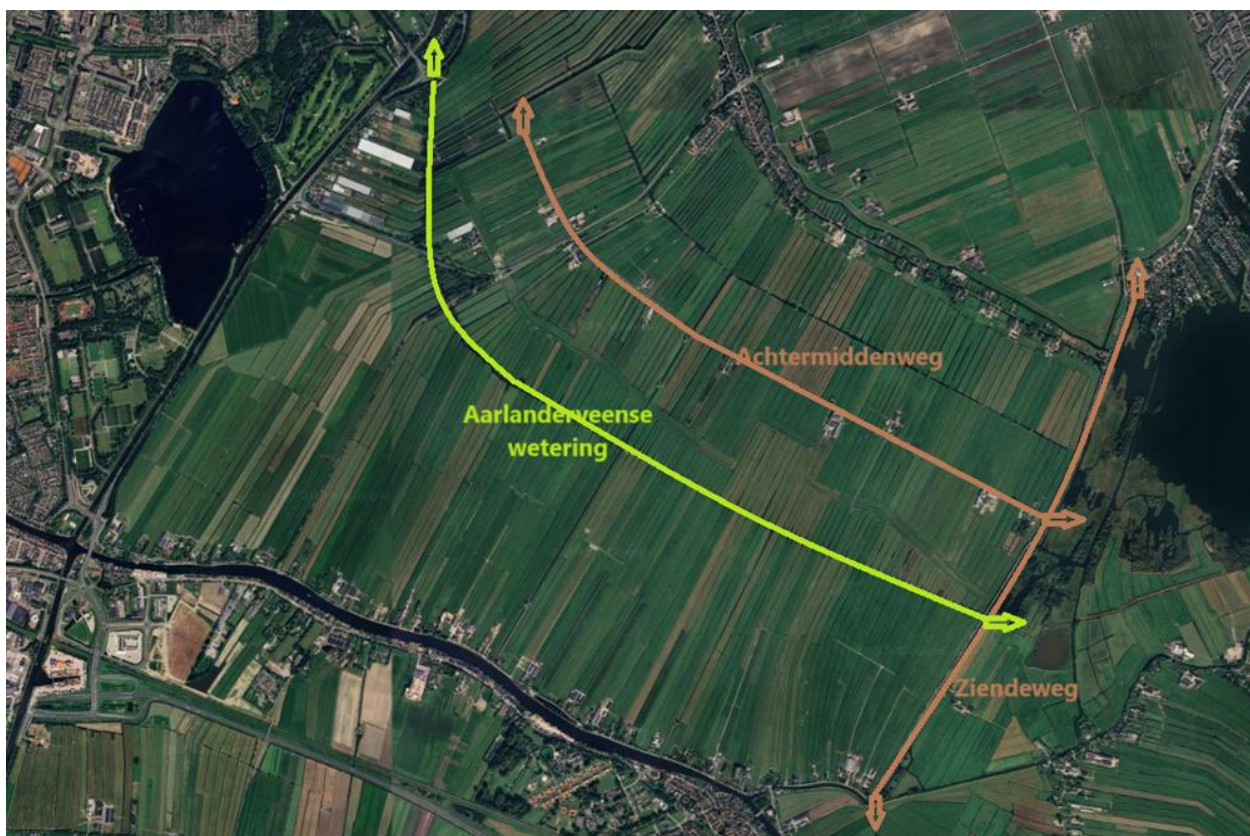
Projectactiviteiten

- Onderzoek naar mogelijkheden Otterroute en ecologische verbindingzone langs grote Wetering
 - onderzoek door studenten van Technasium naar mogelijkheden
 - investeringsbereidheid bij actoren nagaan
 - Uitvoeringsplan maken
- Onderzoek samenwerking Achtermiddenweg voor ecologische berm
 - Nagaan of eigenaren van de berm willen participeren
 - Bermbeheer plan maken (maaibeheer regelen , inzaaien soorten)
 - Aanbesteden (in gebied ANV of derden)
 - Uitvoeren

Begroting

Omschrijving	Budget (€)	Uren
Opstellen otterplan en onderzoek ecologische verbindingen	5.000	10
Opstellen bermbeheerplan Achtermiddenweg incl. oplossing realisatie	2.000	44
Stimuleren en realiseren samenwerking partijen	5.000	100

Product**Ecologische verbindingzones**

Plankaart ecologische verbindingen

Financiering (inschatting)

Partij	Budget (€)	Opmerkingen
ANV grote wetering	2.200	44 uren
Sla ondersteuning	5.000	Bijdrage aan realisatie 100 uren
Agrariërs		Jaarlijks budget t.b.v. maaien Agrariërs niet meegenomen, dit bundelen
Leader -subsidie Impactproject	4.800	40% subsidie mogelijk
Totaal financieringsbehoefte	12.000	

Deelproject 6 onderdeel project 2		Renovatie As-schuur Aarlanderveen		Datum/Versie : 19 januari 2026	
Projecteigenaar: gemeente Alphen aan den Rijn, Arjen in ‘t Riet en Bert Splinter					
Beschrijving					
De voormalige Asschuur ligt op het kruispunt Zierendeweg-Zuideinde bij Aarlanderveen. Dit was de plek waar vroeger eeuwenlang de as van het haardvuur vanuit de huishoudens werd gestort en verwerkt. Dit werd gebruikt als een soort mest op de weilanden in de periode voor de introductie van de kunstmest. De streekverhalen die hierbij horen, zorgen ervoor dat deze locatie interessant is. De fundamenten van de Asschuur zijn er nog en verkeren in vervallen staat. De zichtbaarheid is niet goed door achterstallig onderhoud. Er zijn ideeën om deze weer zichtbaar te maken voor de streek en recreanten. De gemeente Alphen is eigenaar van de grond aldaar.					
Doelstelling					
Zichtbaar maken van de voormalige as schuur en de restanten zo mogelijk deels te renoveren. En te zorgen voor een adequaat onderhoud. Vervolgens informatie hieraan te koppelen die het verhaal verteld van deze locatie en daarmee het cultuurhistorisch erfgoed levend maken.					
Uitgangspunten					
• Locatie is onderdeel van de waardeketen en vanuit cultuurhistorisch oogpunt interessant • Gemeentelijk onderhoud is adequaat geregeld					
Project activiteiten					
• Bespreken idee met gemeente en historische vereniging • Plan maken incl. directe omgeving (groen/verharding) • Realiseren renovatie ruïne en plaatsen infobord en picknick plek • Onderdeel maken van project Waardeketen (Parelketting)- deelproject 3					
Begroting					
		Budget (€)		uren	
Plan maken incl. begroting en financiering		2.500		50	
Realiseren plan		7.500		50	
Product					
Een gerenoveerde plek met adequaat onderhoud en duidelijk informatie bord					
Financiering					

Financiering (inschatting)

Partij	Budget (€)	Opmerkingen
Gemeente Alphen aan den Rijn - Cultuurhistorie	10.000	
Leader -subsidie Impact project	--	Geen subsidie mogelijkheid rechtstreeks, alleen via waardeketen deelproject 3
Totaal financieringsbehoefte	10.000	

Deelproject 7

Natuureducatie en voorlichting

 Datum/Versie:
19 januari 2026

Eigenaar deelproject: Avifauna – Natuur en Milieu Educatie (NME)

Beschrijving

Om de natuur veilig te stellen voor volgende generaties, is het belangrijk dat kinderen zich verbonden voelen met de natuur en daardoor de natuur de moeite van het beschermen waard vinden. Zij zijn immers de toekomstige natuurbeschermers, beleidsmakers, boeren, burgers en bouwers. Met spannende en avontuurlijke activiteiten kinderen de natuur laten zien, hun hart raken en hun nieuwsgierigheid en verwondering opwekken. Nu verwondering en nieuwsgierigheid zaaien, straks respect en betrokkenheid oogsten. Om die activiteiten op te zetten wordt er een educatieprogramma voor kinderen opgesteld over hetgeen te zien is in de Aarlanderveense polders.

Doelstelling

Het realiseren van een *educatieprogramma* gericht op kinderen, met name de leerlingen van de hoogste klassen van de basisscholen in de regio Alphen aan den Rijn en omgeving. Het educatieprogramma omvat een theoretische introductie in het bezoekerscentrum bij de Putmolen, een informatiepakketje over alles wat de Aarlanderveense polders zo bijzonder maakt en een water- en weidevogel speurtocht over een klein wandelparcours in de polder over overwegend al bestaande paden.

Uitgangspunten

- Onderdeel uit laten maken van gemeentelijke Natuur- en milieueducatie (NME);
- Avifauna is voor de gemeente de uitvoerende organisatie.

Begroting

Omschrijving	Budget	Uren
• Opstellen educatieprogramma	5.000	100
• Realiseren producten (wandelroutes) SLA	5.000	100
• Realiseren producten (routebeschrijvingen, informatieborden, speurtochten)	40.000	
Producten		
✓ Educatieprogramma		
✓ Wandelroutes		
✓ Speurtochten		

Financiering (inschatting)

Partij	Budget (€)	Opmerkingen
Avifauna	5.000	uren
Gemeente Alphen aan den Rijn - natuureducatie	5.000	
PRET - promotiegebied	15.000	
SLA	5.000	uren
Leader -subsidie Impact project	20.000	40 % subsidie mogelijk
Totaal financieringsbehoefte	50.000	